Eesti-Venemaa piiriveekogude kaitse ja säästliku kasutamise ühiskomisjoni XVI istungi protokoll

26.–27. novembril 2013. a **Peterburis**

Kooskõlas Eesti Vabariigi Valitsuse ja Venemaa Föderatsiooni Valitsuse vahel 1997. aasta 20. augustil sõlmitud piiriveekogude kaitse ja säästliku kasutamise kokkuleppega toimus 26.–27. novembril 2013. a Peterburis Eesti-Venemaa piiriveekogude kaitse ja säästliku kasutamise ühiskomisjoni (edaspidi *komisjon*) XVI istung.

Eesti poole nimel tervitas istungist osavõtjaid Andres Talijärv, Eesti Vabariigi Keskkonnaministeeriumi kantsler, komisjoni kaasesimees.

Venemaa poole nimel tervitas istungist osavõtjaid Marina Seliverstova, Venemaa Veeressursside Föderaalagentuuri juht, komisjoni kaasesimees.

Komisjoni kaasesimehed esitlesid poolte delegatsioonide liikmeid (lisad 1 ja 2).

Komisjoni kaasesimees Marina Seliverstova tutvustas delegatsioonide liikmetele istungi päevakorra eelnõu. Komisjon kinnitas pakutud päevakorra.

Komisjoni istungi töökeeled on eesti ja vene keel.

Komisjon kinnitas istungi järgmise päevakorra:

1. Narva jõe vesikonna, Peipsi-Pihkva järv kaas arvatud, veemajanduse olukord ja veemajandusmeetmed 2012. aastal.

2. Veemajanduskavade / veemajandusskeemide (СКИОВО) väljatöötamise ning täitmise käik.

3. Piiriveekogude seisukord seire, ühisekspeditsioonide ja teadusuuringute andmete põhjal.

4. Veeproovide hüdrokeemiliste näitajate analüüsitulemuste kokkulangevus ning

võrdluskatsete tegemise kord.

5. Teadus- ja rakendusuuringute põhisuundade realiseerimine.

6. Narva Hüdroelektrijaama hüdrotehniliste rajatiste seisukord.

7. Narva veehoidla kasutuseeskiri.

8. Eesti-Venemaa piiriveekogude kaitse ja säästliku kasutamise ühiskomisjoni XV istungi otsuste täitmine töörühmades.

9. Komisjoni töörühmade jooksvad ja perspektiivplaanid.

10. Komisjoni XVII istungi toimumise aeg, koht ja päevakord.

11. Muud küsimused.

Vastavalt päevakorrale arutas komisjon järgmisi küsimusi:

1.

Esimese küsimuse kohta kuulas komisjon koondettekannet Narva jõe vesikonna, Peipsi-Pihkva järv kaasa arvatud, veemajanduse olukorrast ja veemajandusmeetmetest 2012. aastal (lisad 3, 4, 5).

Ettekande esitasid J. Garanža ja H. Liiv.

2003.–2012. aastal on pinnaveevõtt *Narva jõe vesikonnas* olnud aastate kaupa ebastabiilne. Veevõtu maht on muutunud pinnaveevõtu arvel vesikonna Eesti poolel. Pinnaveevõtt moodustas 2012. aastal 98% Narva jõe vesikonna veevõtu üldmahust.

Narva jõe vesikonnas kasutatakse vett peamiselt energeetikas – 95,2% kasutatava vee üldmahust. 2003.–2012. aastal on kasutatava vee maht muutunud sõltuvalt Eesti poole elektrienergia tootmise vajadustest.

Narva jõe vesikonnas on 2003.–2012. aastal märgitud olme- ja joogiveevõtu vähenemist 33% ja tootmisveevõtu vähenemist (energeetika välja arvatud) 44%.

2003.–2012. aastal on Narva jõe vesikonnas heitvete üldmaht vähenenud 35%, sh puhastatud heitvete maht 33%, puhastamata heitvete maht 81%.

Vähenenud on heitvetes sisalduvate saasteainete hulk: üldfosfor 54%, üldlämmastik 55%, hõljum 47%, üldine BHT 64%.

Keskkonda juhitud reoainete kogus on vähenenud seoses heidete mahu ja heitvees reoainete kontsentratsiooni vähenemisega.

Peipsi-Pihkva järve vesikonnas on aastail 2003–2012 märgitud veevõtu vähenemist 34%, sh pinnaveekogudest 42% ja põhjaveest 22%.

Aastatel 2003–2012 on täheldatud veekasutuse vähenemist 67,6% – 71 miljonilt m^3 48 miljonile m^3 tootmisveekasutuse vähenemise arvel 51% ning olme- ja joogiveevõtu vähenemise arvel 39,7%.

2003.–2012. aastal on Peipsi-Pihkva vesikonnas heitvete üldmaht vähenenud 31%, puhastatud heitvete maht on vähenenud 30%, puhastamata heitvete heide vähenenud 76%.

Vähenenud on heitvetes sisalduvate saasteainete hulk: üldfosfor 51%, üldlämmastik 56%, hõljum 57%, üldine BHT 60%.

Venemaa poole andmeil oli 2003.–2012. aastal Narva jõe vesikonnas, Peipsi-Pihkva järve vesikond kaasa arvatud, veemajandus- ja veekaitsemeetmetele, mis olid suunatud piiriveekogude pinnavee kaitsele ja vee kvaliteedi säilitamisele, kulutatud ligi 328 miljonit rubla. 2012. a lõpetatud veemajandusmeetmete kulutuste summa oli sealhulgas üle 50 miljoni rubla.

2012. aastal toimusid Štširovka ja Velikaja jõe puhastus- ja süvendamistööd, on rekonstrueeritud Pskova ja Velikaja jõe kaldapealseid Pihkva linnas.

Eesti poolel oli kulutuste summa 2012. aastal 39,9 miljonit eurot. Ehitatud on veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteeme, sh reoveepuhasteid, ning võetud veekaitsemeetmeid, sh tehtud veekogude taastamistöid.

Komisjon nentis, et poolte järjepidevalt võetavad veemajandusmeetmed vesikonnas on suunatud piirivesikonna pinnavete kvaliteedi säilitamisele ja veemajanduse olukorra stabiliseerimisele.

Komisjon võttis teadmiseks poolte koondettekande veemajanduse olukorrast ja 2012. a võetud veemajandusmeetmetest Narva jõe vesikonnas, Peipsi-Pihkva

järv kaasa arvatud, **ning otsustas** jätkata 2014. aastal piirivesikonna pinnavee kaitse- ja kvaliteedi säilitamise meetmeid ning poolte veemajandusmeetmete efektiivsuse hindamist.

2.

Teise küsimuse kohta kuulas komisjon poolte informatsiooni veemajanduskavade / veemajandusskeemide (СКИОВО) väljatöötamisest ning täitmise käigust.

Ettekande esitasid M. Kazmina ja H. Liiv.

Venemaa pool informeeris, et aprillis 2012 oli Venemaa Föderatsiooni Valitsus heaks kiitnud föderaalse sihtprogrammi „Venemaa Föderatsiooni veemajanduskompleksi areng aastatel 2012–2020", mille eesmärk on elanikkonna ja majandusobjektide veevarustuse tagamine, veekogude säilitamine ja taastamine tasemeni, mis kindlustab elanikkonnale soodsad elutingimused, elanikkonna ja majandusobjektide kaitse vete kahjuliku mõju eest. Föderaalse sihtprogrammi realiseerimiseks piirkonna tasemel on välja töötatud ja vastu võetud programm „Leningradi oblasti veemajanduskompleksi areng aastatel 2014–2020" ning teostamisel pikaajaline sihtprogramm „Pihkva oblasti veemajanduskompleksi areng aastatel 2013–2020".

Vastavalt Venemaa Föderatsiooni veeõigusaktidele on välja töötatud Narva jõe vesikonna, Peipsi-Pihkva järv kaasa arvatud, veekogude kaitse ja kasutamise veemajandusskeem (СКИОВО), mis on kooskõlastatud föderaaltäitevorganites ning Pihkva ja Leningradi oblasti administratsioonides, läbinud avalike arutelude protseduuri ja käesoleval ajal toimub selle riiklik ökoloogiline ekspertiis.

Eesti pool informeeris Eesti Vabariigi Valitsuses 01. aprillil 2010 kinnitatud veemajanduskava täitmisest.

Komisjon võttis teadmiseks poolte esitatud informatsiooni ning kinnitas edasise korrapärase teabevahetuse vajalikkust piirivesikonna veemajanduskavade / veemajandusskeemide (СКИОВО) väljatöötamise ning täitmise käigu kohta.

3.

Kolmanda küsimuse osas kuulas komisjon poolte informatsiooni piiriveekogude seisundi kohta seire-, ühisekspeditsioonide ja teadusuuringute andmete põhjal. Komisjon võttis poolte informatsiooni piiriveekogude vee kvaliteedi kohta teadmiseks (lisad 6, 7, 8, 9, 10, 11).

Ettekandega esinesid V. Demidova, J. Grinjova, M. Kazmina, R. Talkop, K. Kangur.

Venemaa poole andmetel on vete reostatuse suhtelise kompleksnäitaja – kombineeritud eriindeksi (УКИЗВ) järgi vee kvaliteet 2012. aastal 2011. aastaga võrreldes paranenud Piusa jões (lävendil 0,5 km Petseri linnast allavoolu ja lävendil Gorodištše külas), Želtša jões (Nizovitsõ külas), Velikaja jões (Murovitsõ külas), Sinjaja jões (Mozuli külas), Lža jões (Stolbovo külas) ja Utroja jões (Põtalovo külas); vee kvaliteet ei ole muutunud Narva jões (lävendil Jaanilinna piires ja Stepanovštšina külas), Pljussa jões (lävendil 5 km Slantsõ linnast allavoolu), Tšerma jões, Velikaja jões (Vjazi külas), Vjada jões (Rutšji külas) ja Pihkva järves (seejuures on Pihkva järve eriindeks – УКИЗВ – paranenud kvaliteediklassi muutmata); vee kvaliteet on halvenenud Peipsi järves tervikuna, Gdovka jões, Velikaja jões (lävendil 9,5 km Pihkva linnast allavoolu), Narva jões (lävendil Jaanilinnast allavoolu). Vee kvaliteedi halvenemine on seotud looduslike komponentide Cu, Mn, Fe kontsentratsiooni suurenemisega (lisad 6, 8).

Narva veehoidla vee kvaliteet on 2012. aastal 2011. aastaga võrreldes paranenud: vee kvaliteediklass punktides HB 2 ja HB 4 on paranenud II klassilt „nõrgalt reostunud" kõrgemale I klassile „tinglikult puhas". Punktis HB 5 ei ole vee kvaliteediklass muutunud. Vesi on reostatud orgaaniliste ainetega KHT_{Cr} järgi. Täheldatud on lubatud piirsisalduse ületamist üldraua, mangaani ja vase osas (lisa 7).

Peipsi-Pihkva järvel 2011. ja 2012. aastal tehtud teadustööde andmeil on teatud hüdrokeemiliste näitajate osas täheldatud järve ökoloogilise seisundi mõningast paranemist (lisa 9).

Eesti poole seireandmete põhjal on Peipsi-Pihkva järve vesikonna Eesti poole jõgede seisund stabiilne, vee kvaliteet hea. Märgitud on üldlämmastiku sisalduse normatiivide mõningast ületamist Narva jõel (Vasknarvas) ja Avijõe seirepunktis (lisa 11). Eesti poole 2012. aasta seireandmete alusel on Peipsi ja Lämmijärve ökoloogiline seisund füüsilis-keemiliste ning bioloogiliste näitajate põhjal Eesti klassifikatsiooni järgi kesine (lisa 10).

2012. aasta augustis toimunud ühisekspeditsiooni andmetel säilib Pihkva järves üldlämmastiku kontsentratsiooni suurenemise tendents. Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järve seisund ei ole muutunud. Võrreldes 2011. aasta augusti andmetega on Lämmi- ja Pihkva järve vees suurenenud fosfori, lämmastiku ja klorofülli sisaldus ja vähenenud vee läbipaistvus. 2012. aastal on vähenenud sinivetikate osakaal Peipsi-Pihkva järve fütoplanktonis.

Komisjon märkis, et 2012. aastal oli piiriveekogude vee kvaliteet üldiselt stabiilne. Pooled kasutavad seireandmeid veemajandusmeetmete kavandamisel.

Komisjon otsustas:

1. Võtta poolte informatsioon piiriveekogude seisukorrast teadmiseks ja jätkata seiret vastavalt komisjoni XV istungil kinnitatud programmile.

2. Soovitada pooltel jätkata uuringuid Narva jõe vesikonna jõgede lämmastiku ja fosfori loodusliku ja inimtekkelise koormuse koostisosade määramiseks.

3. Anda töörühmadele ülesanne analüüsida Pihkva järve seiretulemusi ja valmistada ette vee kvaliteedi stabiliseerimise ettepanekud.

4.

Neljanda küsimuse kohta kuulas komisjon poolte informatsiooni piiriüleste vete seires osalevate laborite analüüsitulemuste kokkulangevuse suurendamise ning 2013. aastal korraldatud laborite võrdluskatsete kohta (lisa 12).

Ettekandega esines J. Grinjova.

Komisjon märkis:

1. Kavandatud meetmed on täidetud, jätkatakse tööd analüüsitulemuste kokkulangevuse suurendamise osas.

2. Vastavalt Eesti Vabariigi Riigikontrolli ja Venemaa Föderatsiooni Kontrollikoja 21. märtsil 2012 tehtud Eesti Vabariigi ja Venemaa Föderatsiooni riigiasutuste Peipsi järve keskkonnakaitse tagamise ja piiriveekogude säästliku kasutamisega seotud tegevuse paralleelauditi tulemustel põhineva memorandumi soovitustele on laiendatud võrdleva analüüsi näitajate nimistut ning alustatud tööd hüdrobioloogiliste näitajate kokkulangevuse suurendamiseks.

Komisjon otsustas:

1. Jätkata vee analüüsi võrdluskatseid talvise ühisekspeditsiooni ajal Peipsi-Pihkva järvel ja ühisekspeditsioonil Narva veehoidlal, et jõuda analüüsitulemuste kokkulangevuseni.

2. Teha seire, hinnangu ja rakendusuuringute töörühmale ülesandeks jätkata tööd hüdrobioloogiliste näitajate kokkulangevuse suurendamiseks ja kanda selle tulemused ette komisjoni XVII istungil.

5.

Viienda küsimuse osas kuulas komisjon poolte informatsiooni teadus- ja rakendusuuringute põhisuundade realiseerimisest, teadus- ja rakendusuuringute täitmise ülevaate koostamisest, töötulemuste analüüsist ja komisjonile asjakohaste ettepanekute ettevalmistamisest.

Ettekande esitasid M. Kazmina ja A. Jaani.

2. juulil 2013 toimus Pihkvas (Venemaa Föderatsioon) teadusseminar, kus kuulati 10 teadusettekannet (lisa 13).

Seminari käigus on arutatud ühtseid lähenemisviise biogeensete elementide looduslike (fooni-) kontsentratsioonide ja äravoolu moodulite arvutamisele, mis on vajalik koormuse koostisosade määramisel; piiriveekogudele avalduva koormuse hindamisel ja selle komponentide (loodusliku, inimtekkelise, difuusse, sademetest tingitud komponendi) määramisel; Peipsi-Pihkva järve veebilansi arvutamisel. Samuti on analüüsitud 11 aasta kestel järve troofilisust iseloomustavaid hüdrokeemilisi näitajaid.

Aastatel 2012 ja 2013 on pooled jätkanud Narva jõe vesikonnas lämmastiku ja fosfori loodusliku ja inimtekkelise koormuse komponentide määramise alaseid uuringuid, Venemaa pool on koostanud soovitused ja meetmed Peipsi-Pihkva järve troofsusele avalduva hajureostuse mõju vähendamiseks. Uuringu raames määratakse järvele avalduva hajukoormuse mõju looduslik ja inimtekkeline komponent. Eesti pool jätkab tööd Narva jõe vesikonna väikejõgede valgala koormuse hindamisel.

Eesti pool informeeris samuti aastatel 2010–2012 tehtud teadus- ja rakendustöödest.

Komisjon märkis poolte kinnitatud teadus- ja rakendusuuringute perspektiivsuundade tähtsust ja tööde jätkamise vajadust.

Komisjon otsustas:

1. Võtta poolte informatsioon rakendusuuringute kokkulepitud põhisuundade realiseerimisest teadmiseks ja teha töörühmadele ülesandeks koostada teadus- ja rakendustööde täitmise ülevaade, analüüsida tulemusi ja valmistada komisjoni jaoks ette asjakohased ettepanekud.

2. Soovitada pooltel pöörata teadus- ja rakendustööde planeerimisel tähelepanu hüdrokeemilistele näitajatele, mis iseloomustavad Peipsi-Pihkva järve troofsust kogu vaatlusperioodi kestel, järve koormuse ühe komponendi – sademete uurimisele ja Peipsi-Pihkva järve veebilansi kui seirekomponendi arvutamise metoodika aspektide täpsustamisele.

6.

Kuuenda küsimuse kohta kuulas komisjon informatsiooni Narva Hüdroelektrijaama hüdrotehniliste rajatiste seisukorrast (lisad 14, 15).

Ettekande esitasid A. Vorobjev ja A. Ers.

Venemaa poole informatsiooni kohaselt on AASi TGK-1 Narva HEJ-13 raudbetoonist ülevoolupaisu hüdrotehnilised rajatised ja hüdromehhaanilised seadmed korras. Ekspluatatsioon toimub õigeaegselt ning kvaliteetselt vastavalt normitehnilise dokumentatsiooni ning Venemaa Föderatsioonis kehtivate õigusaktide nõuetele. Seadmete plaanipärane remont on tehtud täies mahus ja õigeaegselt. Kalatrepi hooajaliseks käikuandmiseks vajalikud ettevalmistustööd on tehtud. Kalatrepp oli avatud 21.05–13.11.2013.

Eesti poole informatsiooni kohaselt teostas AS Eesti Energia Narva Elektrijaamad hüdrotehniliste rajatiste reglemendikohast hooldustööd õigeaegselt ja tagas seadmete korrashoidu.

Komisjon märkis AASi TGK-1 ja ASi Eesti Energia Narva Elektrijaamad edaspidise konstruktiivse koostöö tähtsust Narva hüdrosõlme nõuetekohases seisukorras hoidmisel ja tunnustas poolte hüdrotehniliste rajatiste ja hüdromehhaaniliste seadmete ekspluatatsiooniorganisatsioonide tegevuse koordineerituse kõrget taset.

Komisjon otsustas:

1. Võtta teadmiseks poolte informatsioon Narva HEJ hüdrotehniliste rajatiste rahuldavast seisukorrast.

2. Teha komisjoni veeressursside kompleksse haldamise töörühmale ülesandeks kuulata kehtestatud tähtajal AASi TGK-1 ja ASi Eesti Energia Narva Elektrijaamad ettekandeid Narva hüdrosõlme hüdrotehniliste rajatiste tehnilisest seisukorrast.

7.

Seitsmenda küsimuse osas kuulas komisjon Venemaa poole ettekannet Narva veehoidla kasutuseeskirja kohta.

Ettekande esitasid M. Kazmina, A. Polevski, H. Liiv.

Venemaa pool teatas, et vastavalt Venemaa Föderatsiooni õigusaktidele väljatöötatud „Narva veehoidla tehnilise ekspluatatsiooni ja heakorrastamise eeskirja" eelnõu on käesoleval ajal kooskõlastamisel riigivõimuorganites, mille järel see saadetakse kinnitamisele.

Komisjon võttis Venemaa poole informatsiooni teadmiseks ja tegi veeressursside kompleksse haldamise töörühmale ettepaneku arutada Eesti poole seisukohti järgmisel koosolekul.

8.

Kaheksanda küsimuse kohta kuulas komisjon töörühmade Eesti ja Venemaa poole juhtide ühisinformatsiooni komisjoni XV istungi otsuste täitmisest töörühmades (lisa 16).

Informatsiooni esitas M. Kazmina.

Komisjon märkis, et töörühmad on komisjoni XV istungi otsused täitnud.

Komisjon hindas töörühmade töö komisjoni XV ja XVI istungi vaheajal positiivseks.

9.

Üheksanda küsimuse osas kuulas komisjon töörühmajuhtide informatsiooni töörühmade jooksvate ja perspektiivplaanide kohta.

Ettekandega esinesid A. Kuznetsova, M. Kazmina, H. Liiv, R. Talkop.

Komisjon otsustas:

1. Kinnitada töörühmade jooksvad tööplaanid aastateks 2013–2014 (lisad 17, 18).

2. Jätkata tööd vastavuses komisjoni XV istungil kinnitatud Eesti ja Venemaa piirivete kaitse ja säästliku kasutamise alase pikaajalise koostöö perspektiivplaaniga aastateks 2012–2015.

10.

Kümnendas küsimuses võttis komisjon vastu Eesti poole ettepaneku korraldada komisjoni XVII istung 2014. aasta III kvartalis Eestis järgmise esialgse päevakorraga:

1. Narva jõe vesikonna, Peipsi-Pihkva järv kaasa arvatud, veemajanduse olukord ja veemajandusmeetmed 2013. aastal.

2. Veemajanduskavade / veemajandusskeemide (СКИОВО) väljatöötamise ja täitmise käik.

3. Piiriveekogude seisund seire-, ühisekspeditsioonide ja teadusuuringute andmete põhjal.

4. Veeproovide hüdrokeemiliste näitajate analüüsitulemuste võrreldavus ning võrdluskatsete tegemise kord.

5. Teadus- ja rakendusuuringute põhisuundade realiseerimine.

6. Narva Hüdroelektrijaama hüdrotehniliste rajatiste seisukord.

7. Narva veehoidla kasutamise eeskirjast.

8. Eesti-Venemaa piiriveekogude kaitse ja kasutamise ühiskomisjoni XVI istungi otsuste täitmine töörühmades.

9. Komisjoni töörühmade jooksvad ja perspektiivplaanid.

10. Komisjoni XVIII istungi toimumise aeg, koht ja päevakord.

11.

Muud küsimused

Üheteistkümnenda küsimuse osas toimus **arutelu**, milles osalesid A. Jaani, M. Seliverstova, A. Talijärv, H. Liiv.

Eesti pool esitas järgmise informatsiooni.

- 1. oktoobril 2013 toimus Peipsi järve Eesti osa akvatooriumil naftasaaduste (diiselkütuse) leke Eesti Veeteede Ameti hüdrograafialaevalt. Eesti pool võttis operatiivseid meetmeid leke tagajärgede kõrvaldamiseks. Reostuse võimalike tagajärgede selgitamiseks oli 4. oktoobril 2013 reostuse piirkonnas ja kagu suunas kuni Vene-Eesti piirini võetud veeproovid keemiliseks analüüsi jaoks. Analüüsitulemused näitasid, et naftasaadusi Peipsi järve vees ei olnud (lisa 19).

Venemaa pool märkis poolte vajadust täita Venemaa Föderatsiooni ja Eesti Vabariigi valitsuste vahelise piirivete kaitse ja säästliku kasutamise koostöö 1997. a 20. augusti lepingu artikli 10 sätteid, mis käsitlevad kiiret vastastikkust teavitamist piirivetel erakorraliste juhtumite esinemise korral. Kokkuleppe järgi peab ametlik teatamine erakorralistest olukordadest toimuma kehtestatud korras komisjoni kaasesimeeste vastastikkuse asjakohase kirjade vahetamise teel.

Vastastikkuse operatiivse informeerimise korraldamiseks **on komisjon teinud** veeressursside kompleksse haldamise töörühmale ülesandeks valmistada ette piirivetel erakorraliste olukordade tekkest vastastikkuse informeerimise reglemendi eelnõu ja esitada see komisjonile XVII istungil.

- Reostuse piiriveekogudel levimise mudelite väljatöötamisest.

Venemaa pool avaldas arvamust piirivete reostuse seisukohalt potentsiaalselt tundlike piiriveekogude nimistu eelkoostamisest ja **tegi ettepaneku** arutada reostuse leviku mudelite väljatöötamise küsimust poolte teadus- ja rakendusuuringute raames.

- **Eesti poole osavõtust** piirivete ja rahvusvaheliste järvede kaitse ja kasutuse 17. märtsi 1992. a konventsiooni raames toimuva vee, toidu, energia ja ökosüsteemide vastastikkuste seoste hindamise alasest tööst.

Venemaa pool võttis teadmiseks Eesti poole informatsiooni.

- **Eesti pool informeeris**, et käesoleval ajal on pooled uurimas piiriülese koostöö võimalusi 2014.–2020. aastal, sh piirivetele mõju avaldavate objektide moderniseerimise ja rekonstrueerimise alal.

Komisjon kinnitas poolte kavatsust kaasa aidata piirkondlike võimu- ja teadusorganisatsioonide koostööle piirivete kaitse ja säästliku kasutamise alal.

Komisjoni töö kulges konstruktiivse koostöö ja vastastikkuse mõistmise õhkkonnas.

Käesolev protokoll on allkirjastatud 2013. aasta 27. novembril Peterburis kahes võrdse õigusjõuga eksemplaris eesti ja vene keeles.

Eesti Vabariigi poolt	**Venemaa Föderatsiooni poolt**
Andres Talijärv	Marina Seliverstova